

Družstvo

© 2006 – 2008 Michal Černý Ph.D.
www.michalcerny.eu | www.michalcerny.net

Pojem „Družstvo“

- Právnícká osoba, obchodní korporace*, není však obchodní společnost
- Společenství neuzavřeného počtu osob založené za účelem podnikání nebo zajišťování hospodářských, sociálních nebo jiných potřeb svých členů
- Bytové družstvo = zajišťující bytové potřeby členů (tzn. potřeby bydlení)
- termín „obchodní korporace“ dle návrhu Obchodního zákona

Prameny práva

- Obchodní zákoník
- Zákon 87/1995 Sb. o spořitelních a úvěrních družstvech
- Další předpisy specificky upravující transformace (např. bytová družstva, zemědělská družstva apod.)

Právní a majetková charakteristika

- Společenství osob, každý člen vnáší vklad
- Minimální požadavky 2 členové právnické osoby, nebo 5 členů
- Na trvání nemá přistupování / vystupování vliv, dokud je splněna podmínka minimálního počtu členů
- Není třeba formální zvyšování ani snižování základního kapitálu,

Majetkové otázky

- D odpovídá celým svým majetkem
- Člen musí uhradit členský vklad, splacení č.v. nebo vstupního vkladu je podmínkou vzniku členství
- Členové neručí, stanovy ale mohou upravit uhrazovací povinnost (krytí ztrát D), max do 3x členského vkladu
- Základní kapitál = souhrn členských vkladů, jeho částí je **zapisovaný základní kapitál** (určují stanovy)
- Stanovy mohou upravit podmínky pro: Další členský vklad, další majetková účast (příplatek)

Vklady a jejich splacení

- Peněžitý – dle Stanov (buď celý č.v. nebo Vstupní vklad a doplatek), 15 dnů od U.S. (správcem vkladů je člen Př určený U.S.)
- Max lhůta 3 roky, určují stanovy
- Stanovy: Mohou určit předčasné splacení pro případ krytí ztráty D
- Nepeněžitý v. – před vznikem, oceňuje se způsobem dohodnutým ve S nebo při založení D způsobem dohodnutým všemi členy

Judikatura – NS Jc 95/2005 29 Odo 464/2004

- *Stanovy družstva mohou určit, že členská schůze může rozhodnout o snížení členských vkladů a vrácení jejich částí členům. Taková úprava ve stanovách však musí zajistit, aby snížením nebylo ohroženo uhrazení pohledávek třetích osob za družstvem.*

Judikatura – NS Jc 155/2004 29 Odo 984/2003

Zvýšení členského vkladu ...

- *Členská schůze družstva nemůže rozhodnout o povinnosti člena družstva zvýšit členský vklad, a to ani změnou stanov.*

Judikatura – NS Jc 54/2004 29 Odo 891/2003

- *Vznik vkladové povinnosti při transformaci ...*
- *Schválením změn stanov podle § 11 odst. 1 zákona č. 42/1992 Sb. a § 765 odst. 2 obch. zák. vznikla osobám, které zůstaly členy družstva po transformaci, vkladová povinnost.*

Judikatura NS Jc 22/2005 29 Odo 189/2004

Vklad při transformaci družstva

- *Došlo-li ke transformaci družstva podle zákona č. 42/1992 Sb., ve znění pozdějších předpisů, stanovy družstva určily, zda a v jakém rozsahu se stal majetkový podíl člena družstva základním nebo dalším členským vkladem anebo další majetkovou účastí.*

Základní principy družstevní formy činnosti

- Princip solidarity (rozhodování)
- Princip družstevní demokracie (rozhodování, účast na orgánech)
- Možnost originárně nabývat členství bez změny zakladatelského dokumentu

Založení a vznik družstva

- **Postupný proces**
- 1) Inicializační fáze – zveřejnění výzvy k podávání přihlášek do družstva
- 2) Ustavující schůze: určuje zap.ZK, schvaluje stanovy, volí představenstvo a kontrolní komisi
- 3) Mezidobí – splácení vkladů (min 1/2 Z.Z.K.), úkony dle § 64 ObZ, podnikatelská oprávnění, návrh OR
- 4) Vznik – zápisem do OR

Ustavující schůze

- Právo účasti: Ti, kdo podali přihlášku do D
- Právo hlasovat, právo zpětvzetí přihlášky (pokud hlasoval proti návrhu stanov)
- Hlasování: Většinou přítomných
- Oblg: 1) hlasování o Z.Z.K., 2) schvalování Stanov, 3) volba orgánů (P+KK)
- Průběh se osvědčuje NZ
- Družstvo je založeno, pkd 1) splněna podmínka počtu členů, 2) Z.Z.K., 3) Stanovy, 4) zvoleny orgány D

Obsah stanov § 226

- a) firma (musí obsahovat „družstvo“) a sídlo družstva,
 - b) předmět podnikání (činnosti),
 - c) vznik a zánik členství, práva a povinnosti členů k družstvu a družstva k členům,
 - d) výši základního členského vkladu, popřípadě i výši vstupního vkladu, způsob splácení členských vkladů a vypořádání členského podílu při zániku členství,
 - e) orgány družstva a počet jejich členů, délku jejich funkčního období, způsob ustavování, působnost a způsob jejich svolávání a jednání,
 - f) způsob použití zisku a úhrady případné ztráty,
 - g) tvorbu a použití nedělitelného fondu,
 - h) další ustanovení, vyplývají-li to z ObZ nebo dalších zákonů
- Stanovy mohou vázat členství na pracovnípoměr C-D
Změna Stanov – Č.S., zvl. Lhůta 30 dnů na uložení do OR

Judikatura – VS Pha 7 Cmz 1/94

- *Jedním z nezbytných předpokladů založení družstva je, že se uchazeči o členství v družstvu zavázali k členským vkladům, dosahujícím stanovené částky zapisovaného základního jmění. (poznámka – nyní „zapisovaného základního kapitálu“)*

Judikatura – 18/95 7 Cmz 14/93

- Jestliže v době zápisu změn družstva po transformaci do obchodního rejstříku poklesl počet členů družstva na čtyři členy - fyzické osoby, jde o rozpor s ustanovením § 221 odst. 3 obch. zák. a takový zápis nelze provést.

Judikatura – NS Rc 14/97 II Ozn 7/96

1. Při rozhodování o zápisu družstva, vznikajícího vyčleněním podle ustanovení § 29 zákona č. 72/1994 Sb., do obchodního rejstříku, musí rejstříkový soud zkoumat, zda bylo platně rozhodnuto o vyčlenění družstva. V rámci tohoto zkoumání musí též zjišťovat, kolika budov, popřípadě domů, se vyčlenění týká, kolik je v každé z těchto budov bytů a nebytových prostorů a kolik nájemců nebo vlastníků těchto bytů či nebytových prostorů je členy družstva, ze kterého se zapisované družstvo vyčleňuje. Dále musí zjistit, zda je pro každou jednotlivou budovu splněna podmínka písemného souhlasu nejméně dvou třetin členů družstva.
2. Ustavující členská schůze družstva, vznikajícího podle ustanovení § 29 zákona č. 72/1994 Sb., se nemusí zúčastnit všechny osoby, které vyjádřily souhlas s vyčleněním, postačí účast splňující podmínku podle ustanovení § 221 odst. 3 obch. zák. a k přijetí usnesení je nutný souhlas většiny přítomných. Členy vyčleňovaného družstva se potom stávají všichni členové původního družstva, kteří jsou nájemci nebo vlastníky bytů nebo nebytových prostorů v budovách, kterých se vyčlenění týká, bez ohledu na to, zda projevíli s vyčleněním souhlas.

Vznik družstva

- Návrh podává představenstvo, podepisují všichni (první) členové
- Oblg přílohy (§225): 1) Stejnopis NZ, 2) Stanovy ve schváleném znění (také NZ), 3) doklad o splacení stanovené části Z.Z.K.

Členství v družstvu

- Vklad, stanovy: pracovněprávní vztah (pak je podmínka 15 let věku a ukončení povinné školní docházky)
- Originární způsoby vzniku: 1) vznikem D, 2) přijetím za člena – pís.přihláška
- Derivatívní: 1) převod členství (převod podílu), 2) přechod (dědění) 3) jiné způsoby stanovené zákonem (např. vznikem pracovního poměru)
- Podmínkou je vždy splacení vkladu (nebo min vstupního vkladu)

Členský podíl – komplex práv a povinností

- Vkladová povinnost, nucené předčasné splacení, uhrazovací povinnost
- Podíl na zisku, podíl na činnosti D, podíl na řízení D a kontrole
- Právo jednat jménem D (žalovat) proti členu Př nebo jiného orgánu o náhradu škody (§ 243a)

Judikatura NS 29 Odo 460/2005

- K členskému podílu v bytovém družstvu jako součásti SJM
- *Nabyt-li jeden z manželů za trvání manželství z prostředků patřících do společného jmění manželů obchodní podíl ve společnosti, stává se tím získaný majetek ze zákona součástí společného jmění manželů (viz R 68/2005). Uvedené platí i pro členský podíl v bytovém družstvu (§ 143 odst. 2 obč. zák.), přičemž v tomto případě (na rozdíl od jiného než bytového družstva nebo od obchodní společnosti) vzniká (ve vazbě na ustanovení § 703 odst. 2 obč. zák.) i účast druhého manžela na tomto bytovém družstvu (vzniká společné členství manželů v bytovém družstvu).*

Podíl na zisku § 236 ObZ

- Zisk k rozdělení – Č.S. po projednání řádné účetní závěrky
- Dle stanov, jinak poměr splaceného vkladu člena k splaceným vkladům všech
- Členství méně než rok = poměrné krácení
- Stanovy mohou rovněž určit, že způsob dělby zisku ad hoc stanoví Č.S.

Seznam členů

- Vede D, zapisují se členové – ident. údaje, vklady, rozsah splacení. BZO všechny změny (zajišťuje Představenstvo)
- Nahlížení: Každý, kdo osvědčí právní zájem, umožňuje Představenstvo
- Člen: má právo nahlížet a žádat vydání potvrzení o členství a obsahu zápisu

Převod členství

- Smluvní převod, stanovy mohou vyloučit nebo určit důvody, které vylučují převod.
- Obecně smlouva podléhá souhlasu Př., S mohou určit případy, kdy Př. souhlas nesmí odmítnout nebo se souhlas nevyžaduje
- Člen právo odvolat se proti zamítavému rozhodnutí Př. k členské schůzi
- Schválení = převod

Speciality

- Bytové D: Převod ze zákona (§ 230 ObZ) není a nesmí být vázán na žádné podmínky
- Smlouva se D jen oznamuje
- Úvěrní/spořitelní D: Podíl nelze převést ze zákona

Judikatura NS Jc 8/2006 29 Odo 582/2005

Převod podílu (ze společného členství) ...

- *Je-li k uzavření dohody o převodu práv a povinností spojených s členstvím v bytovém družstvu ve smyslu § 230 obch. zák. legitimován člen družstva a dohodu uzavřel pouze jeden ze společných členů, je dohoda absolutně neplatná podle § 39 obch. zák. pro rozpor s ustanovením § 230 obch. zák.*

Zánik členství

- Písemná dohoda
- Vystoupení
- Vyloučení
- Prohlášení konkursu na majetek člena (možná obnova členství, pokud došlo ke zrušení konkursu - § 231/2)
- Zamítnutí návrhu na konkurs pro nedostatek majetku člena
- Pravomocným nařízením výkonu rozhodnutí (exekuce) postížením členského podílu, (možná obnova členství)
- Vydáním exekučního příkazu (možná obnova členství)
- Zánikem D
- Zánikem pracovního poměru člena vůči D

Vystoupení

- Jednostranný úkon člena
- Členství zaniká v době určené ve S, nejdéle však uplynutím 6 měsíců ode dne, kdy písemně oznámil vystoupení D (představenstvu D)

Judikatura NS 29 Odo 460/2005

K zániku společného členství manželů v bytovém družstvu prohlášením konkursu

- I. Nařízením výkonu rozhodnutí postížením členských práv a povinností povinného člena družstva nebo vydáním exekučního příkazu k postížení členských práv a povinností povinného člena družstva po právní moci usnesení o nařízení exekuce zaniká „členství v družstvu“ bez zřetele k tomu, zda jde o členství společné (s manželem povinného – v tom případě zaniká členství oběma manželům) nebo výlučné.
- Tytéž účinky má i prohlášení konkursu na majetek jednoho z manželů, kteří jsou společnými členy družstva (srov. § 231 odst. 1 obč. zák.). Manželům, jimž tímto způsobem zaniklo společné členství v družstvu, pak vzniká společná pohledávka z práva na vypořádací podíl v družstvu, kterou lze (vzhledem k tomu, že prohlášením konkursu zaniká společné jmění manželů) bez obtíží zahrnout do vypořádání společného jmění manželů.
- II. Podle ustanovení § 714 čtyř prvních obč. zák. zánikem členství osoby v bytovém družstvu zanikne i její nájem bytu. Prohlášením konkursu proto zaniká se zánikem (společného) členství obou manželů v bytovém družstvu i právo společného nájmu družstevního bytu (§ 714 obč. zák.) a výlučným či společným nájemcem tohoto bytu již žádný z nich není.
- III. Z výše uvedených důvodů správce konkursní podstaty nemůže být akčně legitimován k podání žaloby na zrušení práva

Důsledky porušování povinností

- Odpovědnost za škodu, pov.k náhradě
- Možné vyloučení z D
- Opětovně a přes výstrahu – porušování členských pov. nebo z jiných důležitých důvodů uvedených ve Stanovách
- FO. – také pkd pravomocně odsouzení pro úmyslný t.č. spáchaný proti D nebo jinému členu D
- Rozhoduje Před (Stanovy mohou určit jinak)
- Vyloučení – musí být písemně oznámeno
- Právo odvolat se k Č.S. – musí být uplatněno do 3 měsíců ode dne, kdy se dověděl nebo mohl dovědět – jinak zaniká (prekluze)
- Právo napadnout žalobou pro neplatnost u soudu (důvod: rozpor se Stanovami nebo zákonem). Lhůty 3 měsíce SUBJ, 1 rok OBJ – od konání nebo tvrzeného konání Č.S.

Judikatura NS Jc 34/2005 29 Odo 428/2004

- *Rozhodnutím představenstva o vyloučení z družstva nekončí účast člena v družstvu. Členství v družstvu končí (je-li proti rozhodnutí představenstva podáno včasné odvolání) teprve rozhodnutím členské schůze o vyloučení člena, popřípadě marným uplynutím lhůty k podání odvolání*

Judikatura VS Pha Jc 156/2004 14 Cmo 429/2003

- *Rozhoduje-li o vyloučení člena z družstva přímo členská schůze, odpadá povinnost vyloučeného člena družstva před podáním návrhu podle § 231 odst. 5 obch. zák. u soudu odvolat se proti rozhodnutí o vyloučení k členské schůzi.*

Judikatura NS Jc 62/2005 29 Odo 896/2004

Vyloučení člena

- *Žalobou podanou u soudu se nelze úspěšně domáhat určení neplatnosti rozhodnutí představenstva družstva o vyloučení člena z družstva.*

Judikatura NS 28 Cdo 292/2007

Ke účinku vyloučení člena družstva rozhodnutím členské schůze

- V právní teorii i praxi se sice objevují rozdílné názory na to, zda odvolání směřující proti rozhodnutí představenstva družstva o vyloučení člena z družstva k jeho členské schůzi má nebo nemá odkladný účinek, avšak to, že podání žaloby na neplatnost rozhodnutí členské schůze tento účinek nemá, zpochybňováno není (srov. 29 Odo 428/2004 – R 70/2005)
- Členství v družstvu rozhodnutím členské schůze o vyloučení člena končí, přičemž na věci nic nemění skutečnost, zda proti tomuto rozhodnutí byla podána žaloba či nikoliv. Ke zvrácení rozhodnutí družstva o vyloučení člena a tedy k ochraně jeho práv, postačuje, aby soud rozhodl o neplatnosti rozhodnutí členské schůze o vyloučení člena.

Judikatura NS 29 Odo 834/2006

K vyloučení jednoho či obou společných členů družstva

- Účelem úpravy možnosti vyloučení člena z družstva (§ 231 odst. 3 ObchZ) je jednak chránit družstvo před takovým jednáním jeho člena, které lze podle zákona či stanov považovat za jednání pro družstvo a jeho ostatní členy nebezpečné, či dokonce jeho existenci ohrožující, jednak postihnout člena, který se takového jednání dopustil. Zákon přitom rozlišuje mezi případy, kdy k vyloučení dochází pro porušení členských povinností či z jiných vážných důvodů uvedených ve stanovách a případy, kdy byl člen pravomocně odsouzen pro úmyslný trestný čin, který spáchal proti družstvu nebo členu družstva, když pouze v prvním z uvedených případů členu družstva, který porušuje členské povinnosti, umožňuje důsledky takového porušení odvrátit.
- Uvedenému účelu pak odpovídá závěr, že v případech, kdy člen družstva opětovně porušuje členské povinnosti, které zákon nebo stanovy ukládají oběma společným členům družstva tak, že nesplní-li některý ze společných členů takovou povinnost, může ji splnit druhý z nich (např. společnou uhrazovací povinnost), lze pro porušení takové povinnosti po marné výstraze, poskytnuté každému ze společných členů, vyloučit z družstva oba. To platí obdobně i v případě jiných důležitých důvodů vyloučení uvedených ve stanovách.
- Může-li však být člen z družstva vyloučen proto, že byl pravomocně odsouzen pro úmyslný trestný čin, který spáchal proti družstvu nebo členům družstva, pak takový závěr ze situace, kdy se druhý ze společných členů na činu, pro který byl vylučovaný člen odsouzen, nepodílel, učinit nelze. Vyloučením odsouzeného člena se totiž družstvu dostane dostatečné ochrany před tím, aby nemohl ovlivňovat činnost družstva a ztráta členství u družstva je pro odsouzeného člena (včetně odsouzení za spáchání trestný čin) dostatečným postihem. V důsledku vyloučení jednoho ze společných členů z družstva pak přestává být členský podíl v družstvu společným podílem a druhý z manželů se stane vylučným členem družstva.

Judikatura NS 29 Odo 706/2004

Účastnictví v řízení o vyloučení člena (SJM)

- Účastníky řízení o určení neplatnosti usnesení členské schůze družstva o vyloučení manželů (společných členů družstva) z družstva (§ 231 obch. zák.) jsou oba manželé, i když návrh na zahájení takového řízení podal jen jeden z nich (§ 200e odst. 3 a § 94 odst. 1, věta první, o. s. ř.).

Judikatura NS 29 Odo 104/2005

- K žalobě o určení členství v bytovém družstvu
- I. Jiným než zákonem předvídaným postupem soud o neplatnosti vyloučení člena z družstva
- rozhodovat nemůže (srov. 29 Čdo 2259/99). Pokud by totiž mohl v rámci jakéhokoli řízení řešit jako předběžnou otázku platnost rozhodnutí představenstva, popřípadě členské schůze o vyloučení člena z družstva, by byla ustanovení upravující přezkum rozhodnutí o vyloučení člena z družstva zcela nadbytečná a taková úprava by ztrácela jakýkoli smysl. Má-li určitá osoba za to, že její členství v družstvu dosud řádným způsobem ukončeno nebylo (např. právě proto, že ji rozhodnutí představenstva o jeho vyloučení nebylo řádně doručeno), má možnost vyjásnit své právní postavení (má-li na tom naléhavý právní zájem) žalobou o určení, že její členství v družstvu nadále trvá (§ 80 písm. c) o. s. ř.) – srov. 29 Odo 896/2004.
- Ačkoli se tyto závěry vztahují k hmotněprávní úpravě platné od 1. ledna 1992 (srov. zejména § 231 obchodního zákoníku), bez zbytku uplatnitelné jsou i pro rozhodné období (rok 1984). Jinak řečeno, ve sporu o určení členství v bytovém družstvu lze prejudiciálně řešit, zda proces, o jehož rámci byla podle příslušných právních předpisů rozhodováno o vyloučení člena z bytového družstva, byl již zavřen (například tím, že rozhodnutí představenstva o vyloučení člena z bytového družstva bylo člena řádně doručeno a ten proti němu nepodal opravný prostředek), nikoli usak to, zda uvedené vyloučení bylo věcně správné (opodstatněné). Tím by totiž byl obcházen postup předjímaný právními předpisy pro věcný přezkum vlastního rozhodnutí o vyloučení člena z družstva, o mezích proti němu podaných opravných prostředků (srov. např. ustanovení § 24 obč. s. 3 bytových Vzorových stanov státních bytových družstev) a došlo by i k narušování principu právní jistoty účastníků o právních vztazích takovým rozhodnutím dotčených.

- II. Právo osobního užívání bytu bylo v rozhodné době jiným majetkovým právem ve smyslu ustanovení § 453a obč. zák. (o rozhodném znění). Uvedené ustanovení bylo typově aplikováno právě ve vztahu k osobám, které se zdržovaly mimo území bývalé ČSSR bez povolení tehdejších československých úřadů způsobem podle kterého ke dni, kdy se tak stalo (až od 25. března 1984) právo osobního užívání bytu přešlo na stát ze zákona, čímž také zaniklo (srov. 26 Čdo 1079/2005).
- Přitom nebyl činěn rozdíl mezi právem osobního užívání bytu a právem osobního užívání družstevního bytu.
- Vzhledem k zákonným účinkům úpravy obsažené v § 453a obč. zák. (o rozhodném znění) se následně vylocované tresty propadnutí majetku mohly vztahovat jen k bytům, které občan nabyl až po naplnění skutkové podstaty ustanovení § 453a obč. zák., tedy poté, co došlo k zániku užívání práva ze zákona (srov. 28 Čdo 2005/2000).
- Právo osobního užívání bytu se osobám, jež o ně shora uvedenými postupy přišly, neobnovilo ani po zrušení výroků o trestu propadnutí majetku nebo propadnutí anebo zabránění věci (srov. 30 Čdo 1807/2000).
- Je tedy v posuzované věci mylné usuzovat, že účelem žaloby o určení členství v družstvu je vytvoření předpokladů pro aplikování nároku na převod družstevního bytu do vlastnictví. Žalobci postupem podle zákona č. 72/1994 Sb. (zákon o vlastnictví bytů). Určení, že žalobci jsou společnými členy bytového družstva, totiž nevede (vzhledem k oddělenému způsobu zániku práva společného užívání družstevního bytu) s přihlídnutím k výše řečenému k závěru, že jsou také společnými nájemci družstevního bytu, k němuž jim dříve svědčilo právo společného užívání.

Dědění podílu

- Členství zaniká smrtí.
- Dědic může požádat o členství.
- Z a Stanovy mohou určit KDY není třeba souhlas nebo nesmí členství dědice odmítnout
- Bytové D – není třeba souhlas
- Dědic – členství nebo vypořádací podíl

Judikatura NS 22 Cdo 1523/2000

- Vypořádací podíl a tzv. zůstatková hodnota členského podílu v bytovém družstvu jsou zcela rozdílné právní kategorie, přičemž obě nelze ztotožnit s členskými právy a povinnostmi spojenými s užíváním družstevního bytu. Předmětem dědictví po členu bytového družstva nemůže být tzv. zůstatková hodnota členského podílu ani vypořádací podíl; jsou jim členská práva a povinnosti, které náležely zůstaviteli. Tato práva a povinnosti mají majetkovou hodnotu, jejíž cena se stanoví jako cena obvyklá.
- Jestliže žalobce jako jeden z dědiců učiní předmětem sporu podle analogie k ustanovení § 142 ObčZ o vypořádání podílového spoluvlastnictví zůstatkovou hodnotu členského podílu v bytovém družstvu, nelze v řízení o takovém vypořádání vycházet z obvyklé ceny práv a povinností spojených s užíváním družstevního bytu, které se dosud předmětem dědictví nestaly.

Judikatura NS Jc 74/2001 20 Cdo 411/99

Vzájemné vypořádání dědiců

- Pro určení přiměřené náhrady v souvislosti s vypořádáním dědiců členského podílu v bytovém družstvu (za užití § 142 obč. zák. per analogiam) lze vycházet z hodnoty vypořádacího podílu zůstavitele, stanoveného postupem podle § 233 odst. 2 a 3 obch. zák. (popřípadě upraveného dle stanov družstva).

Judikatura NS Rc 31/95 Stanovisko Cpnj 37/95

- Nedojde-li v řízení o dědictví k dohodě dědiců podle ustanovení § 482 o. z. , potvrdí soud nabytí dědictví těm, jejichž dědické právo bylo prokázáno (§ 483 o. z.), i ohledně členského podílu v bytovém družstvu podle dědických podílů (§ 484, věta první, o. z. a § 175q odst. 1 o. s. ř.), pokud tento členský podíl nenáleží pozůstalému manželovi (§ 707 odst. 2, věta druhá, o. z.).
- Nejde-li o dědice, kteří jsou manžel a manželka (a na něž tedy může přejít společně členství v bytovém družstvu a společný nájem družstevního bytu) nebo nedohodnou-li se ve shora uvedeném případě dědicové o tom, kdo z nich získá členský podíl v bytovém družstvu a kdo se stane nájemcem družstevního bytu (§ 706 odst. 2 o. z.), lze se žalobou domáhat, aby ji soud projednal a rozhodl o tomto sporu mezi dědici, kteří v řízení o dědictví získali členský podíl v bytovém družstvu, každý z nich podle svých dědických podílů.

Judikatura NS Jc 104/2005 29 Odo 518/2004

Příslušnost soudu (věcná)

- I. K projednání a rozhodnutí sporů o vyplacení vypořádacího podílu společníka obchodní společnosti, člena družstva či jejich dědice jsou podle § 9 odst. 3 písm. g) o. s. ř. jako soudy prvního stupně věcně příslušné krajské soudy.
- II. K projednání a rozhodnutí sporů o vypořádání majetkového podílu z transformace podle zákona č. 42/1992 Sb., ve znění pozdějších předpisů, jsou jako soudy prvního stupně věcně příslušné okresní soudy.

Právní nástupnictví

- Zánik PO = zánik členství vstupem do likvidace nebo prohlášením konkursu
- Pkd zaniká člen PO s právním nástupcem, pak vstupuje do dosavadních PaP

Vypořádací podíl § 233

- Zaniká-li členství člena v D
- Výpočet (Stanovy mohou disponovat):
(spl.vklad člena * ukončené roky členství)
- -----
- (spl.vklady všech * ukonč. roky čl. všech)
- Rozhodující stav Vlastního kapitálu v roce, ve kterém zaniklo členství
- Nepřilíží se k nedělitelnému fondu, jiným zajišťovacím fondům, vkladům členů s kratším než ročním členstvím
- Nárok je splatný uply.3 měsíců od schválení úč.závěrky za rok, ve kterém zaniklo. Podíl na zisku jen za období trvání členství. Stanovy mohou disp.

Judikatura NS 29 Cdo 1633/99 - 117

- Na dědice člena družstva přecházejí podle ust. § 232 odst. 1 obč. zák. v důsledku univerzální sukcese všechna práva a povinnosti zůstavitele, včetně práv a povinností vyplývajících ze stanov družstva (s výjimkou členství, o které může dědic družstva požádat), a proto postavení dědice ve vztahu ke stanovám družstva je stejné jako postavení jeho právního předchůdce - zůstavitele.
- Desetiletá lhůta pro splatnost vypořádacího podílu je neúměrně dlouhá a v tomto ustanovení jsou proto stanovy neplatné, neboť se proti dobrým mravům (§ 39 obč. zák.)

Judikatura NS Jc 74/2001 20 Cdo 411/99

- Pro určení přiměřené náhrady v souvislosti s vypořádáním dědiců členského podílu v bytovém družstvu (za užití § 142 obč. zák. per analogiam) lze vycházet z hodnoty vypořádacího podílu zůstavitele, stanoveného postupem podle § 233 odst. 2 a 3 obč. zák. (popřípadě upraveného dle stanov družstva).

Způsob výplaty vypořádacího podílu

- V penězích
- Stanovy: Pkd členský vklad zcela/částečně v převodu vlastnictví k nemovitosti, může být vypořádáno vrácením nemovitosti
- Zemědělská půda – vždy takto (určuje přímo ObZ - § 234)

Nedělitelný fond

- Vytvořit již při vzniku min 10% ZZK
- Ročně doplňovat o 10% ročního čistého zisku – do doby, než dosáhne ½ ZZK
- Nesmí být za trvání D rozdělen mezi členy
- Stanovy mohou určit vyšší výši NF a vytvořit další zajišťovací fondy

Orgány družstva

- Členská schůze
- Představenstvo
- Kontrolní komise
- Další orgány dle Stanov

- Zvláštní postavení – ředitel – není orgán, ale zvláštní zmocněnec
- Spec. Úvěrová komise (kampeličky) – obligatorní dle zákona

Členství v orgánech

- Ve volených orgánech – jen člen družstva (starší 18 let) nebo zástupci členů PO.
- Člen PO je povinen zmocnit FO ...

Přijímání usnesení / rozhodnutí

- Č.S., Př, KK
- Platné svolání, kvorum nad ½ většiny členů, souhlas **většiny hlasů** přítomných členů
- Zákon / Stanovy určují případy kvalifikovaných většin

Nejvyšší orgán – členská schůze

- Schází se dle Stanov, min 1x ročně
- Svolání – způsobem dle Stanov
- Zvláštní ochranná práva: Př je povinno zařadit na program záležitost, pkd požádá 1/3 členů, KK nebo 3 delegátů
- Povinné svolání: 1/3 členů nebo KK nebo v případech určených Stanovami, do 40 dnů
- JINAK: Svolá KK nebo písemně pověřená osoba (pověřená žadateli). Členové před.solidárně povinni vydat seznam členů

Judikatura NS Jc 215/2004 29 Odo 98/2004

Vztah ochranných minoritních práv (na zařazení bodu a na svolání členské schůze)

- *Osoba pověřená svoláním členské schůze (shromáždění delegátů) podle § 239 odst. 3 obch. zák. není povinna zařadit na pořad členské schůze záležitost určenou oprávněnými osobami ve smyslu § 239 odst. 2 obch. zák.*

Působnost

Do působnosti členské schůze patří:

- a) měnit stanovy,
- b) volit a odvolávat členy představenstva a kontrolní komise,
- c) schvalovat řádnou účetní závěrku,
- d) rozhodovat o rozdělení a užití zisku, popřípadě způsobu úhrady ztráty,
- e) rozhodovat o zvýšení nebo snížení zapisovaného základního kapitálu,
- f) rozhodovat o základních otázkách koncepce rozvoje družstva,

- g) rozhodnutí o splynutí, sloučení, rozdělení a o jiném zrušení družstva nebo o změně právní formy,
- h) rozhodovat o uzavření smluv podle § 67a a o jiných významných majetkových dispozicích,
- i) rozhodovat o prodeji nebo jiných majetkových dispozicích s nemovitostmi, ve kterých jsou byty, nebo s byty; takové rozhodnutí může členská schůze přijmout jen po předchozím písemném souhlasu většiny členů bytového družstva, kteří jsou nájemci v nemovitosti, které se rozhodování týká; to neplatí, jestliže družstvu vznikla povinnost převést byt nebo nebytový prostor do vlastnictví člena, který je nájemcem.

Další otázky dle Stanov nebo pkd si je Č.S. vyhradí

Judikatura NS Jc 96/2005 29 Odo 410/2004

K působnosti členské schůze

- *Členská schůze družstva nemůže účinně rozhodnout o tom, zda konkrétní nebytový prostor podléhá režimu ustanovení § 23 odst. 3 nebo § 24 odst. 4 zákona č. 72/1994 Sb., ve znění pozdějších předpisů.*

Hlasování na Č.S. - § 240

- Počet hlasů mohou určit Stanovy /např. dle vkladu/, jinak každý člen 1 hlas
- Zvláštní případy hlasování: VŽDY 1 ČLEN 1 HLAS:
- - změna Stanov
- - zrušení D, změna právní formy
- - dispozice s podnikem D dle § 67a a jiné významné majetkové dispozice
- Možné hlasování zmocněncem (pís.zmocnění) – jiný člen nebo 3tí osoba

Zápis z Č.S. - § 241

Zápis musí obsahovat:

- a) datum a místo konání schůze,
- b) přijatá usnesení,
- c) výsledky hlasování,
- d) nepřijaté námítky členů, kteří požádali o jejich zaprotokolování.
- Přílohy: 1) seznam účastníků schůze, 2) pozvánka na Č.S., 3) podklady, které byly předloženy k projednávaným bodům.

Každý člen má právo vyžádat si zápis a jeho přílohy k nahlédnutí.

O rozhodnutí členské schůze, jímž se mění stanovy družstva, musí být pořízen NZ, který musí obsahovat též schválený text změny stanov.

Judikatura NS Jc 142/2003 29 Odo 41/2002

Obsah zápisu (usnášeníschopnost)

- Z ustanovení § 241 odst. 1 písm. c) obch. zák. vyplývá, že je povinností družstva při přijímání každého usnesení zjistit, zda je členská schůze usnášeníschopná a uvést to do zápisu.

Judikatura NS Rc 25/2004 29 Odo 41/2002

Přenos důkazního břemena z žalujícího člena na žalované družstvo

- Výsledky hlasování, které je třeba uvést v zápise o členské schůzi družstva [§ 241 odst. 1 písm. c) obch. zák.], se rozumí uvedením počtu přítomných členů družstva a počtu souhlasných hlasů při přijetí každého usnesení; jestliže družstvo v důsledku porušení této povinnosti znemožnilo členovi v řízení o neplatnosti usnesení členské schůze vést důkaz, že členská schůze nebyla usnášeníschopná, dochází k přenosu důkazního břemene z člena na družstvo.

Judikatura – VS Pha 7 Cmo 978/99

Změna stanov ...

- Od 1.7.1996 je nutné § 226 odst. 3 ObchZ vykládat jako povinnost změnu stanov družstva založit do sbírky listin a pouze pokud z ní plyne nutnost zápisu skutečností do obchodního rejstříku, pak takovou změnu navrhnout. Ani z § 226 odst. 3 ObchZ tedy neplyne, že by změna stanov byla skutečností, jež by sama o sobě měla být zapisována do obchodního rejstříku.

Judikatura – NS Jc 6/97 2 Odon 25/96/Št

Rozpor stanov se zákonem, retroaktivita stanov

- I. Jestliže jsou stanovy družstva v některé části v rozporu s kogentním ustanovením zákona a tento rozpor nezpůsobuje neplatnost celých stanov, platí namísto stanov příslušné ustanovení zákona.
- II. Usnesení členské schůze družstva může přiznat zpětnou účinnost pouze zákon.

Judikatura – NS Jc 198/2004 29 Odo 1145/2003

- I. Rozhodnutím členské schůze nelze platně změnit stanovy tak, že setrvání dosavadního člena v družstvu bude nadále podmíněno vznikem pracovního vztahu k družstvu.
- II. Platnost části stanov družstva lze z hlediska souladu jejich obsahu se zákonem přezkoumat i mimo řízení podle § 242 obč. zák. či rejstříkové řízení.

Neplatnost usnesení § 242

- Rozhoduje soud na žádost člena, kt požádal o zaprotokolování námítky na Č.S. nebo oznámil Př. do 1 měsíce ode dne, kdy se konala Č.S. nebo do 1 měsíce ode dne, kdy se dověděl (nebyla-li řádně svolána), nejpozději však do 1 roku /OBJ/.
- Návrh lze podat do 1 měsíce od podání námítky
- Nepřijala, nehlasovala – do 1 měsíce, kdy se dověděl

Náhradní Č.S. - § 239/8

- Pkd není schopná usnášet se, svolá Př náhradní tak, aby se konala do 3 týdnů od původního termínu. Pozvánka do 15 dnů odeslána, min však 10 dnů před konáním náhradní
- Nezměněný pořad jednání
- Usnášení schopná bez ohledu na počet přítomných členů

Judikatura NS 29 Odo 420/2006

K nezměněnému pořadí jednání náhradní členské schůze družstva

- Ustanovení § 239 odst. 8 věty první a druhé obč. zák. upravuje podmínky pro svolání náhradní členské schůze družstva v případě, že členská schůze není usnášeschnopná. Přitom - mimo jiné - vyžaduje, aby náhradní členská schůze měla nezměněný pořad jednání.
- Situace, že členská schůze není schopna se usnášet, však může nastat nejen na počátku takové schůze, nýbrž i v jejím průběhu, poté, co členská schůze již o některých z projednávaných záležitostí pořadí jednání rozhodla [viz závěry formulované v rozhodnutí uveřejněném pod číslem 25/2004 Sbirky soudních rozhodnutí a stanovisek ohledně povinnosti družstva uvést v zápisu o členské schůzi (§ 241 odst. 1 písm. c) obč. zák.) výsledky hlasování, tj. počet přítomných členů družstva a počet souhlasných hlasů pro přijetí každého usnesení]. V takovém případě je požadavek „nezměněného pořadí jednání“ naplněn, zahrnuje-li ty záležitosti, o nichž práce pro neschopnost se usnášet členská schůze nerozhodla.
- Nelze akceptovat právní názor, podle kterého pořad jednání náhradní členské schůze musí být shodný s pořadem jednání původně svolané členské schůze, protože musí obsahovat i ty záležitosti, o nichž členská schůze rozhodla v době předtím, než se stala usnášeschnopnou; náhradní členská schůze by tím totiž byla nesmyslně nucena k rozhodování o záležitostech již jednou rozhodnutých, což in situitu a působnosti náhradní členské schůze odporuje. Přitom nové rozhodnutí členské schůze o věci již dříve rozhodnuté by nemělo žádné

Č.S. formou dílčích schůzí - § 239/6

- Dílčí schůze – různá místa
- Tento způsob musí určit Stanovy
- Hlasy se sčítají
- Není možné takto rozhodnout o zrušení D ani o jiných otázkách (viz Stanovy)

Shromáždění delegátů - § 239/7

- Není-li s ohledem na rozsah družstva dobře možné svolávat členskou schůzi, mohou stanovy určit, že v rozsahu jimi stanoveném plní působnost členské schůze shromáždění delegátů.
- Každý z delegátů se volí stejným počtem hlasů.
- Stanovy mohou určit odchylky, pokud jsou nutné vzhledem k organizačnímu uspořádání družstva. (např. 1 delegát na 1 domovní samosprávu)

NS 29 Odo 973/2005

Ke svěření působnosti členské schůze družstva shromáždění delegátů

- Jsou-li články stanov družstva svěřující působnost členské schůze shromáždění delegátů v rozporu s některým z kogentních ustanovení obchodního zákoníku, zvláště pak s ustanovením § 239 odst. 7 obch. zák., vymezujícím podmínky, za nichž lze takovou úpravu ve stanovách družstva promítnout, jsou stanovy družstva v tomto rozsahu neplatné. Za neplatná by musela být prohlášena i rozhodnutí přijatá shromážděním delegátů, které na takovém základě vykonávalo působnost členské schůze (viz rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 16. čerona 1996, sp. zn. 2 Odo 25/96, uveřejněný v časopise Soudní judikatura číslo 8, ročník 1997, pod číslem 66).

Statutární orgán – představenstvo § 243

- Řídí činnost a rozhoduje o všech záležitostech, pkd nejsou zákonem nebo Stanovami vyhrazeny jinému orgánu
- Plní usnesení navenek a odpovídá Č.S.
- Úkony oblg v pís formě – vždy podpis alespoň 2 členů PŘ (§ 243/3)
- Schází se dle potřeby, musí se sejít do 10 dnů od doručení podnětu KK
- Předseda + místopředseda – voleni PŘ, (Stanovy mohou svěřit Č.S.)
- Podmínky funkce – obdobně jako u a.s.

Ředitel - neorgán

- Stanovy mohou určit, že běžnou činnost řídí a organizuje ředitel jmenovaný a odvolávaný představenstvem

Judikatura NS 33 Cdo 1732/98

Úkony, které musí být v písemné formě

- Pro právní úkony, pro něž je předepsána písemná forma, je třeba podpisu alespoň dvou členů představenstva jen tehdy, jde-li o právní úkony, které činí představenstvo (§ 243 odst. 3, věta třetí, obch. zák.).
- Jde-li o právní úkony při běžné činnosti družstva spojené s jeho provozem, i když je u nich vyžadována písemná forma, mohou být tyto úkony činěny předsedou družstva, je-li oprávněn řídit a organizovat běžnou činnost družstva (§ 243 odst. 6 obch. zákoníku), nebo ředitelem, je-li podle stanov jmenován představenstvem pro organizování a řízení běžné činnosti družstva (§ 243 odst. 7 obch. zákoníku).
 - Dále může úkony při běžné činnosti družstva činit i osoba, která byla družstvem pověřena při provozování družstva k určité činnosti, např. ve stanovách, pracovní náplni, zmírněných organizačních předpisech apod., aniž by k tomu potřebovala v tomto rozsahu zvláštní plně moci.

Kontrolní orgán – kontrolní komise § 244

- Má nejméně 3 členy
- Kontroluje veškerou činnost, právo na jakékoliv informace vůči Př a řediteli
- Projednává podněty členů
- Povinně se vyjadřuje k účetní závěrce a návrhu na rozdělení zisku / úhrady ztráty
- Upozorňuje Př na zjištěné nedostatky a vyžaduje nápravu
- Schází se dle potřeby, min 1x 3 měsíce
- Předseda + místopředseda – voleni KK (Stanovy Č.S.)
- Podmínky funkce – jako u a.s.

Přijímání rozhodnutí v Př a KK - § 250

- (1) Každému členu představenstva a kontrolní komise družstva náleží jeden hlas. Hlasuje se veřejně, neurčí-li stanovy, že o určitých otázkách se hlasuje tajně. Na tajném hlasování se může v jednotlivých případech usnest jednající orgán.
- (2) Připouští-li tak stanovy, lze usnesení přijmout hlasováním uskutečněným písemně nebo pomocí prostředků sdělovací techniky, jestliže s tímto způsobem hlasování projeví souhlas všichni členové orgánu. Pro tento případ se hlasující pokládají za přítomné (§ 238 odst. 3).

„Normální“, malé a velké družstvo

- Malé – méně než 50 členů
- Stanovy mohou určit, že působnost Př a KK vykonává Č.S.
- Statutární orgán = Předseda případně další člen pověřený členskou schůzí
- D s členstvím PO, která mají méně než 5 členů – způsob rozhodování a statutární orgán určují Stanovy
- Velké D – není definováno, dílčí schůze, Shr.delegátů = vše závisí na Stanovách

Judikatura VS Pha 7 Cmo 684/99

Malé družstvo - aktivní legitimace k podání návrhu na zápis do obchodního rejstříku

- *V případě založení tzv. malého družstva podává návrh na jeho zápis do obchodního rejstříku, aby osoba oprávněná k tomu ze zákona, předseda družstva, popřípadě společně s dalším pověřeným členem družstva.*

Ustanovení o členství v Př a KK

- Jen členové
- Funkční období – první orgány max 3 roky, pak funkční období dle Stanov /max 5 let/
- Opětovná volba možná /Stanovy mohou zakázat/
- Zástupci PO – stejná odpovědnost, jako by byli členy osobně. Za závazky z odpovědností ručí PO, která je zmocnila.
- Neslučitelnost funkcí Př a KK
- Odstoupení z funkce - § 248 (kdy je projednal nebo měl projednat ..., nejdéle však do 3 měsíců ode dne, kdy se dozvěděl. Pak se pokládá za projednané)

Náhradníci, kooptace (§ 248)

- Člen odstoupí nebo zemře ...
- Volbu náhradníků musí určit Stanovy
- Náhradníci musí být voleni
- Nastupují po odstoupivších členech dle stanoveného pořadí
- Kooptace – zastupující člen – když nejsou dle Stanov náhradníci
- Zastupující člen – až do doby, kdy může být provedena řádná volba nového člena.

Zákaz konkurence § 249

- Členové představenstva a kontrolní komise družstva, prokuristé a ředitel
- nesmějí být podnikateli ani členy statutárních a dozorčích orgánů právnických osob s obdobným předmětem činnosti.
- Stanovy mohou upravit rozsah zákazu konkurence jinak.

Účetní závěrka, výroční zpráva §§ 252-3

- § 252
- (1) Družstvo je povinno sestavit za každý rok účetní závěrku.
- (2) Spolu s řádnou účetní závěrkou navrhne představenstvo i způsob rozdělení a užití zisku, popřípadě způsob úhrady ztrát.
- (3) Členové družstva si mohou vyžádat řádnou účetní závěrku a návrh na rozdělení zisku a úhrady ztrát k nahlédnutí.
- § 253
- Určují-li tak stanovy nebo zvláštní právní předpis ([Z 563/1991 Sb. o účetnictví](#)), zabezpečí představenstvo vypracování výroční zprávy o hospodaření družstva, která obsahuje přehled obchodní činnosti v uplynulém roce a předpoklady jeho dalšího podnikání, jakož i další skutečnosti určené stanovami. Výroční zprávu předkládá představenstvo spolu s řádnou účetní závěrkou k projednání členské schůzi.

Zrušení družstva (dobrovolné) § 254

Družstvo se zrušuje:

- a) usnesením členské schůze,
 - b) zrušením konkursu po splnění rozvrhového usnesení nebo zrušením konkursu z důvodu, že majetek úpadce nepostačuje k úhradě nákladů konkursu, anebo zamítnutím návrhu na prohlášení konkursu pro nedostatek majetku,
 - c) rozhodnutím soudu,
 - d) uplynutím doby, na kterou bylo družstvo zřízeno,
 - e) dosažením účelu, k němuž bylo družstvo zřízeno.
- O rozhodnutí členské schůze o zrušení musí být pořízen NZ.

Likvidace družstva § 259

- § 259
- (1) Nestanoví-li zákon jinak, vstupuje zrušené družstvo do likvidace. Likvidátoři jsou jmenováni způsobem uvedeným ve stanovách družstva, jinak je jmenuje členská schůze.
- (2) Likvidátoři jsou povinni vypracovat před rozdělením likvidačního zůstatku návrh na jeho rozdělení, který projednává členská schůze. Návrh na rozdělení musí být na požádání předložen každému členu družstva.

Dělení likvidačního zůstatku

- (3) Likvidační zůstatek se rozdělí mezi členy způsobem určeným ve stanovách. Neurčí-li stanovy jinak, vyplátí se členům splacená část jejich členského vkladu. Zbytek likvidačního zůstatku se rozdělí mezi členy, jejichž členství ke dni zrušení družstva trvalo alespoň jeden rok. Neurčí-li stanovy jinak, rozdělí se zbytek likvidačního zůstatku mezi tyto členy podle rozsahu, v jakém se podílejí na základním kapitálu družstva. Na vracení nepeněžitých vkladů se použije přiměřeně ustanovení § 234 odst. 1.

Neplatnost usnesení o rozdělení L.Z.

- (4) Každý člen družstva nebo jiná oprávněná osoba může do tří měsíců ode dne konání členské schůze navrhnout, aby soud prohlásil usnesení členské schůze o rozdělení likvidačního zůstatku za neplatné pro rozpor s právními předpisy nebo stanovami. Vyhoví-li soud návrhu, rozhodne zároveň o rozdělení likvidačního zůstatku. Do uplynutí lhůty tří měsíců anebo do pravomocného rozhodnutí soudu nesmí být likvidační zůstatek rozdělen.

Právní nástupnictví, vystoupení člena

- § 255
- (1) Usnesení členské schůze o sloučení, splynutí nebo rozdělení družstva musí obsahovat určení právního nástupce a vymezení jmění, které na něj přechází. Při rozdělení družstva členská schůze určí, jak se jmění družstva a jeho členové rozdělí. Při tomto určení se vezme zřetel na oprávněné zájmy jednotlivých členů.
- (2) Člen, který nesouhlasí s převodem svých členských práv a povinností na právního nástupce družstva, může z družstva vystoupit ke dni, kdy k tomuto převodu má dojít, jestliže to oznámí představenstvem do jednoho týdne po usnesení členské schůze. Nárok na vypořádací podíl podle § 233 je povinen uhradit členu, který z družstva vystoupil, právní nástupce družstva do jednoho měsíce ode dne, kdy na něj přešlo jmění družstva.

Transformace družstva § 254/4

- Družstvo může změnit právní formu na obchodní společnost. Při změně právní formy nezaniká právnická osoba. Na změnu právní formy družstva se použijí přiměřeně ustanovení o změně právní formy obchodní společnosti. Člen družstva, který se změnou právní formy nesouhlasil, má právo na vypořádání, jestliže se účastnil členské schůze, pro změnu právní formy nehlasoval a po změně právní formy nevykonával práva společníka. Ustanovení § 220u odst. 3 se použije přiměřeně, a to i při změně právní formy na veřejnou obchodní společnost nebo komanditní společnost.

Judikatura – VS Pha Rc 16/95 7 Cmz 30/93

- Z ustanovení § 9 odst. 6 a § 11 zákona č. 42/1992 Sb., o úpravě majetkových vztahů a vypořádání majetkových nároků v družstvech, ve vazbě na ustanovení § 765 odst. 1 obch. zák. vyplývá, že v rámci transformace družstva lze rozhodnout buď o tom, aby družstvo po transformaci působilo dále, nebo aby se rozdělilo na více družstev, anebo aby se přeměnilo na jednu nebo více právnických osob podle obchodního zákoníku. Z toho nelze dovodit, že by v rámci transformačního procesu mohlo dojít k přeměně družstva a na družstvo, které bude jinou právnickou osobou. Pokud se družstvo po transformaci nerozdělí na více družstev nebo nepřemění na obchodní společnost, anebo pokud nedošlo ke kombinaci obou způsobů, totiž k rozdělení družstva s tím, že některé nástupnické subjekty vznikají jako nová družstva, zatímco jiné vznikají jako obchodní společnosti, trvá původní družstvo nadále s tím, že se po zápisu změn podle ustanovení § 765 odst. 2 obch. zák. považuje za družstvo založené podle obchodního zákoníku.

Judikatura – KS B 28 Co 52/93

- Pro posouzení charakteru družstva vzniklého před účinností zákona č. 513/1991 Sb. (obchodní zákoník) a možností jeho transformace na obchodní společnost nebo družstvo z hlediska zákona č. 42/1992 Sb. (transformační zákon) je nutno vycházet nejen z právních předpisů (zákon č. 176/1990 Sb., o bytovém, spotřebním, výrobním a jiném družstevnictví), charakteristiky družstva obsažené v jeho stanovách, případně zapsaném názvu, ale především z celkového předmětu činnosti zapsaného v obchodním rejstříku.

Přechod jmění § 256

- § 256
- (1) Při splynutí družstev přechází jmění a členství na nově vzniklé družstvo dnem, ke kterému bylo nově vzniklé družstvo zapsáno do obchodního rejstříku.
- (2) Při sloučení družstva s jiným družstvem jmění slučovaného družstva a členství přecházejí na přejímající družstvo ke dni vymazu slučovaného družstva z obchodního rejstříku.
- (3) Při rozdělení družstva přechází jmění družstva a členství na družstva vzniklá rozdělením ke dni, kdy tato družstva byla zapsána do obchodního rejstříku. Ustanovení § 220x platí obdobně.
- (4) V obchodním rejstříku se provede výmaz zanikajícího družstva a zápis družstva vzniklého splynutím nebo družstev vzniklých rozdělením k témuž dni. Výmaz družstva zaniklého sloučením a zápis změny u družstva, s nímž bylo sloučeno, se provede rovněž k témuž dni.
- (5) Pokud z rozhodnutí členské schůze nevyplývá něco jiného, účastní se člen družstva na podnikání nástupnického družstva členským vkladem ve výši, jež by odpovídala jeho nároku na likvidačním zůstatku v případě, že by družstvo likvidovalo.

Rozhodnutí o dalším trvání D § 258

- § 258
- (1) Členská schůze může rozhodnout, že družstvo zřízené na dobu určitou bude v činnosti pokračovat i po skončení této doby.
- (2) Toto rozhodnutí musí však být učiněno dříve, než bylo započato s rozdělením likvidačního zůstatku.

Zrušení družstva soudem (nucené) § 257

- § 257 (pozn. obdoba § 68 ObZ)
- (1) Soud může na návrh státního orgánu, orgánu nebo člena družstva nebo osoby, která osvědčí právní zájem, rozhodnout o zrušení družstva a jeho likvidaci, jestliže:
 - a) počet členů družstva klesl pod počet stanovený v § 221 odst. 4,
 - b) souhrn členských vkladů klesl pod částku stanovenou v § 223 odst. 2,
 - c) uplynuly dva roky ode dne, kdy skončilo funkční období orgánů družstva a nebyly zvoleny nové orgány, nebo byla porušena povinnost svolat členskou schůzi, anebo družstvo po dobu delší než dva roky neprovozuje žádnou činnost,
 - d) družstvo porušilo povinnost vytvořit nedělitelný fond,
 - e) družstvo porušuje ustanovení § 56 odst. 3,
 - f) založením, splnutím nebo sloučením družstva byl porušen zákon.
- (2) Soud stanoví před rozhodnutím o zrušení družstva lhůtu k odstranění důvodu, pro který bylo zrušení navrženo, jestliže je jeho odstranění možné.

Zánik družstva

- Výmazem z OR
- Aktivní legitimace k podání návrhu na výmaz – v závislosti na způsobu zrušení, stejně tak i přílohy

Judikatura VS Pha Rc 60/94 7 Cmz 20/93

- *Jestliže družstvo k návrhu na zápis svého výmazu v obchodním rejstříku nepřiložilo písemný souhlas správce daně podle ustanovení § 35 odst. 2 zákona č. 337/1992 Sb. 1) , ani nedoložilo postup podle ustanovení § 35 odst. 5 téhož zákona a rejstříkový soud, aniž vyzval navrhovatele, aby osvědčil splnění uvedené povinnosti, povolil zápis výmazu družstva v obchodním rejstříku, porušil zákon v ustanoveních § 120 a § 200b odst.1 o.s.ř.*

Použití předpisů o obchodních společnostech

- *Nestanoví-li se v této hlavě (§§ 221-260 ObZ) jinak, použijí se na družstvo přiměřeně ustanovení hlavy I díl I (§ 56 až 75b) této části zákona.*
- *Na úpravu a.s. nebo s.r.o. se výslovně odkazuje v textu různých ustanovení v hlavě II Družstvo ...*

Použité prameny

- *Texty zákonů i publikovaných soudních rozhodnutí byly použity z ASPI.*
- *Tyto texty jsou uváděny pod označeními a značkami běžně užívanými, texty rozhodnutí a stanovisek pak podle značek uváděných v ASPI*
- *Použitá označení soudů: NS = Nejvyšší soud České republiky, VS Pha = Vrchní soud v Praze, KS B = Krajský soud v Brně*
